

STANCU, ZAHARIA: Kočovníci

U cikánského kmene kočujícího v průběhu druhé světové války Rumunskem se dopustí Lisandra nevěry s Aristonem a kmen řeší tuto situaci podle dávných zvyků. Nejprve ji musí její muž Gošu napráskat a poté v přímém souboji biči s Aristonem rozhodnout s kým dívka bude dále souložit.

„Hlídat! Jak ji hlídat? Jistě víš stejně jako já, že když to na ženskou přijde, neuhlídáš ji kyjem ani puškou“.

„Takže si Gošu přeješ, abychom přistoupili k naplnění zákona?“

„Ano, bulibašo, přeji si to“.

„A myslíš si že naplnění zákona vyléčí její srdce a touhu po Aristonovi?“

„Ano!“

„A ty, Aristone, máš něco proti tomu?“

„Nemám proti tomu nic, bulibašo“.

„Když proti tomu nikdo nic nemá“, řekl vládce kmene, „nařizuji, aby se až do konce postupovalo podle našichodvěkých zvyklostí. Připravte se!“

Několik snědých dívek se skleněnými korálky, měděnými náramky a tombakovými náušnicemi vzalo vědra, nabraly do nich vodu a kousek od stanů pokropily vhodný kus země. Hlína ihned vsákla vodu a změkla. Gošu vešel do stanu, za ním vstoupila i Lisandra. Ariston, hrdý a odvážný zamířil ke svému stanu. Baša Him vyhledal mladíka Alimuta a přikázal mu donést čapory.

Celý kmen byl na nohou, šuměl a vřel netrpělivostí. Nikdo neřekl ani slovo. Snědí lidé se shlukli kolem bulibaši do kruhu, vráželi jeden do druhého, odstrkovali se, šlapali si po nohou a vyvalovali oči. Vůdce kmene zkoumal jednotlivě každý z čaporů. Vyřknul:

„Jsou čisté. Oba jsou čisté. Nejsou na nich ani olůvka, ani uzlíky. Podívejte se i vy. Prohlédněte sii je pořádně“.

Čapory šly z rukou do rukou. Každý si je ohmatal. A každý kdo si je osahal, řekl:

„Mluvil jsi pravdu, bulibašo. Čapory jsou čisté. Není na nich ani olovo, ani uzlíky.“

Baša Him vzal čapory do rukou. Ještě jednou je prohlédl a ještě jednou prohlásil:

„Čapory jsou čisté. Nikomu nenadržujeme. Nejsme na straně nikoho. Rozhodne osud.“

„Ano“, přisvědčil i Sarat, jeden ze starců, „rozhodne o tom osud“. Zloděj se zasmál:

„Ch- cha chá! Osud! Ch- cha- chá!...“ Ozruta přišla k němu, otočila jej tváří k sobě, zdvihla

jej a políbila na ústa:

"Já jsem tě nikdy nepodvedla, Už, nikdy."

Snědí lidé si vyndali zpoza opasků pytlíky s tabákem a černé fajfky z pálené hlíny. Nacpalisi je tabákem a zapálili si je. Potom si opět sedli po tureckém způsobu do rozpáleného prachu mezi stany. Za zády mužů si stouply ženy a děti, tak aby každý viděl od začátku až do konce, co se bude dít na tom plácku čerstvě ztropené země.

Gošu, do půli těla obnažený a bosý vyšel ze stanu. Široké a mohutné prsa mu pokrýval hustý a chlupatý porost černých kudrnatých chloupků. Dlouhé, mastné a černé vlasy mu padaly na ramena a záda. Stejně hustý a jako havraní peří černý plnovous mu zakrýval horní část prsou. Tento snědý člověk něžně a s láskou vedl za ruku Lisandru, jakoby ji doprovázel do brány ráje. Žena, která do nejmenších podrobností věděla coji očekává, oblékla své štíhlé tělo do žluté tenké kartounové sukně a ještě tenší blůzky z bílého hedvábí. V pase se stáhla úzkým vlněným opaskem a dlouhé černé lesklé vlasysí svázala do jediného pramene bíllou stužkou.

„Gošu ji zabije“, zašeptal někdo tiše, „bude jí škoda“.

„Ať si je jak chce, ale v našem kmeni není krásnější a hrdější ženy než Lisandry“.

Jakási vrásčitá stařenka, která všechno slyšela a všechno viděla, řekla nahlas:

„Ale nezabije ji! Můj Gušu dosud nikoho nezabil a neudělá to ani nyní. Můj Gošu není vrah, dá jen té hříšné ženě co jí patří, jen to co jí patří jí dá, flundře jedné, a nic víc. Nic víc.“

„A Ariston? Kde je Ariston? Proč se Ariston zpozdil? Proč se neukáže Ariston?“

„Podívejte se!... Vidíte jej!...“

I Ariston již vyšel ze svého stanu. Stejně jako Gošu i on byl svlečený do půli těla a bosý. Vypadal stejně urostle, i záda měl stejně široká, jen byl na rozdíl od Goši na prsou ještě více chlupatý.

„Ariston zvítězí“.

„Ba ne, Ariston nezvítězí. Gošu zvítězí“.

„Pravda je na Aristonově straně. Pravda je vždy na straně lásky“.

„Právě že vždy není“.

„Ticho!“ přikázal baša Him.

Lidé se utišili. Těžko, ale přeci jen se se utišili. Baša Him přistoupil ke Gošovi a podal mu čapory.

„Vyber si jeden z nich, který chceš. Prohlédl jsem je. Jsou v pořádku“.

Gošu natáhl ruku a vzal si, jen taknáhodně jeden z čaporů. „Děkuji, bulibašo“.

Gošu se vzdálil a Lisandra jej následovala. Gošu se zastavil a počkal na ní, až přišla těsně k němu. Položil si čapor na ramena, chytil ji do náručí, kolébal ji a silně ji stiskl. Políbil ji na tváře, trochu vpadlé, na oči, na obočí, na dlouhé a černé vlasy, na vysoké a jasné čelo. Celý kmen očekával že Gošu políbí svou ženu i na ústa, ale tento do pasu nahý člověk se jejich úst ani nedotknul. Místo toho se jí divoce zakousl do prsou, až Lisandra krátce vykřikla. Celý kmen se rozechvěl hrůzou. Někde v davu Ariston zavrčel, chtíc něco říci, ale vzpamatoval se a polknul ta slova.

Gošu pozdvihнул čapor. Uprostřed pokropeného plácku země, obklopeného celým cikánským kmenem stála žena, vzpřímená jako sloup. Hrdě vztyčila hlavu, dívala se svému muži do očí a přikázala mu:

„No tak začni, ty pse!...”

Gošu ustoupil o krok o dva vzad a najednou se nad Lisandřinou hlavou mihl čapor se třemi konci jako nějaký dlouhý a černý had a prásknulo to jako výstřel. Dotknout se jí však nedotknul. Dav zašuměl. Lisandra se zasmála:

„Ty pse! Bojíš se! Proč se bojíš? Řezej! Řezej vši silou!”

Čtyřikrát, možná i pětkrát se čapor mihnul nad její hlavou a ostře zasvištěl, ale ani se jí nedotknul. Kmen, který očekával něco jiného, vybuchnul smíchem:

„Cha-cha-chá!....”

„Ch-chi-chí!....”

„Gošu nemá v kostech chlapskou sílu!”

„Gošu se bojí zpráskat svou ženu. Teď již víme, proč se dcera baši Sedila táhla za Aristonem jako posedlá. Teď již tomu rozumíme. E-he-he!...E-he-he!...

„Gošu nemá v žilách ani kapku mužné síly”.

„Nikdy ji ani neměl”.

„Cha-cha-chá!.... Ch-chi-chí!...”

Gošu pootevřel ústa a zhluboka do sebe nasál vzduch, masité rty si zatnul mezi zuby a silně se do nich zakousnul. Po černém, kudrnatém a divošském plnovousu mu začaly stékat tenké pramínky krve.

„ Gošu nestojí ani za děravý groš.”

„Cha-cha-chá!...Chi-chi-chí!...”

„ Nemrská ji.”

„Zapoměl že nemrskaná žena je jako neotesaný kámen”.

Šesté mihnutí se čaporu vzduchem bylo kruté. Bič se třemi konci již nešvihl do prázdna, ale

celý se omotal kolem těla ženy, sevřel ji pevně a bolestivě a jako břitva protnul tenkou blůzku ze surového hedvábí a hluboce se jí zařizl do zdravého, měděnočerveného těla, pevného jako kámen. Nyní všichni přihlížející vytřeštili oči, neobyčejně velké a neobyčejně černé a zdřevněli. Někteří vzlykli. Někteří se kousli do jazyka. Zloděj hýknul a Ariston ze sebe vydal krátký a ostrý výkřik, jakoby ne Lisandra, ale on sám byl šlehnut bičem. Jen Ozruta se usmála.

Lisandra se držela statečně. Sevřela čelisti. Nekvykřikla. Neohnula se. Nevydala ze sebe ani hlásku. Jen několikrát krátce zamrkala, dokud se v ní nerozplynulo to málo, co mohlo být náznakem strachu. Gošovy velké, jako smůla černé oči se zakalily a staly se zlými. Čapor, který jak se zdálo najednou ožil se znovu a znovu, bez chvíle oddechu vrhal znovu na Lisandru. Znovu a znovu...Znovu a znovu...Znovu a znovu...

Do pasu nahý snědý muž, jenž jej držel v ruce, předváděl skutečné mistrovství. Ani jeden úder nepadl mimo. Hrůzostrašný bič se ovíjel okolo ženina těla jako blesk, protínal a trhal její tenkou blůzku z hedvábí na tenké a stále tenčí pásy, prořezával a krvavil její kůži i maso, kousek po kousku.

Lisandra po každém šlehu jen zamrkala a zdvihla čelo ještě výš, navzdory celému kmenu který očekával že jej naopak skloní. Ozruta, mohutná žena Zloděje, se celá chvěla slastí a Ariston k tomu krátce zaskučel. Gošu čím šíleněji bičoval, tím silněji si kousal do rtů a prokousával si je.

Neuplynulo mnoho času a dlouhý, chlupatý plnovous muže držícího v ruce čapor zčervenal. Z jeho dlouhých, kudrnatých vousů začaly do vlhké hlíny padat velké kapky srážející se krve. Koně, muly a osli se bez chuti pásli na ostrém a pichlavém bodláči na louce a ocase odháněli mouchy. Ale ty tlumené údery čaporu a pach krve kapající z Gošova plnovousu a Lisandřiny rozšvihaneho těla probraly z ospalostipsy i medvědy.

Psi ožili, vyskočili zpod dlouhých, plachtami krytých vozů, odběhli od cikánského kmene a pustili se do vytí a řevu jako by je někdo mlátil. Nejsilněji ze všech štěkal a vyl Rob, starý, ale stále ještě silný pes baši Hima. Medvědi, rozdráždění pachem lidské krve a možná i trochu vylekaní se začali zmítat v řetězech a zuřivě bručet. Alimut, jenž měl ještě v sobě něco z krutosti dospívajících chlapců, uchopil řádný klacek a ohánějíc se s ním na jednu i druhou stranu rozehnal psy na všechny strany. Poté se vrátil k medvědům a řádně je zmlátil. Zahodil hůl. A najednou s trochou hrůzy zjistil že ve chvíli kdy mlátil psy a medvědy v sobě pociťoval jakési vzrušení. A pomyslel si: "Gošovi jistě také dělá dobře, když bičuje Lisandru". Odplivl si do hlíny.

Není zdaleka celé, to podstatné bude teprve následovat, ale překládám to ze slovenštiny....

Milan Spank